

STAGEGIDS / Docent Beeldende Kunst en Vormgeving / 2022 — 2023

ArtEZ hogeschool voor de kunsten

Inhoudsopgave

Inleiding / Een ArtEZ-stagehandleiding

1 / Docentenopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving ArtEZ Arnhem

2 / Samenwerking met het werkveld

3 / Overzicht stagevormen DBKV

4 / Uitgangspunten bij het opleiden

5 / Basisstage 1

6 / Basisstage 2 & Verdiepende stage

7 / Zelfstandige eindstage (lio) en begeleide eindstage

Bijlagen: stageplan, stageverslag en stagedossier, beoordelen, afkortingen

Inleiding / Een ArtEZ-stagehandleiding

Bureau Extern verzorgt niet alleen de plaatsing van stagiairs van de docentenopleidingen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en van de Radboud Universiteit, maar ook van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) van ArtEZ hogeschool voor de kunsten in Arnhem. Voor ArtEZ-studenten gelden in veel opzichten vergelijkbare afspraken als voor de studenten van de HAN en de RU, maar er zijn ook verschillen. Waarin verschilt een DBKV-student van andere stagiairs? Waarom is aan de bachelor DBKV een eerstegraads bevoegdheid verbonden? Wat is de rol van de instituutsopleider bij de stages van ArtEZ-studenten? Deze stagegids geeft antwoord op deze en andere vragen. Zijn er toch nog onduidelijkheden, neem dan contact op met de stagecoördinator DBKV of met de studieleiding.

1 / Docentenopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving ArtEZ Arnhem

1.1 Karakteristiek van de opleiding

De bacheloropleiding DBKV is **ongegradeerd**: het getuigschrift is gekoppeld aan de volledige eerstegraads onderwijsbevoegdheid. Zij is ook **ongedeeld**: behalve voor het schoolvak leidt de opleiding op voor het buitenschoolse kunsteducatieve werkveld. Het diploma is de Bachelor of Fine Arts in Education. De opleiding wordt in voltijd en in deeltijd aangeboden. Tot het binnenschoolse werkterrein horen het primair en speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs in alle typen en fasen, de beroeps- en volwasseneneducatie (waaronder het mbo) en het hbo.

1.2 Beroepsvoorbereiding

Studenten lopen stage in de propedeuse en in de hoofdfase. Elke stage is gekoppeld aan beroepsvoorbereidende vakken – in de eerste plaats vakdidactiek (jaar 1 tot en met 3, in jaar 4 gevolgd door de instituutsdag) en daarnaast pedagogiek, psychologie en onderwijskunde. In grote lijnen komen de ArtEZ-stages overeen met de niveaus van werkplekleren van de HAN:

ArtEZ DBKV	Vergelijkbaar met (HAN)
Basisstage 1 (propedeuse)	werkplekleren 1
Basisstage 2 (jaar 2)	werkplekleren 2a
Verdiepende stage (jaar 3) en eindstage	werkplekleren 2b
Lio-stage (zelfstandige eindstage, optioneel)	werkplekleren 3

In jaar 3 loopt de student daarnaast een interfacultaire stage (CKV-stage of buitenschoolse stage). In de eindfase kiest de student uit de lio-stage, een begeleide eindstage, een kunsteducatieve (buitenschoolse) stage of een combinatie van de begeleide eindstage en een kunsteducatieve stage.

1.3 Visie op kunst- en cultuureducatie

In de lessen didactiek is het ontwikkelen van een eigen visie op kunsteducatie elk jaar een terugkerend onderdeel. Studenten maken kennis met historische en actuele visies op kunsteducatie en leren vanuit een eigen, op theorie gebaseerde visie opdrachten en lessenseries te ontwerpen, met aandacht voor het eigene van kunst, experiment, procesmatig werken, de eigen inbreng van leerlingen en hedendaagse kunst. Tijdens de stage helpen opdrachten vanuit vakdidactiek de student om die visie naar de praktijk te vertalen.

2 / Samenwerking met het werkveld

2.1 Registratie en toedeling van stageplaatsen

Vrijwel alle binnenschoolse stages van ArtEZ worden georganiseerd in samenwerking met Bureau Extern, dat stageplaatsen werft bij scholen voor voortgezet onderwijs en mbo. Waar mogelijk wordt elke student op een opleidings- of samenwerkingsschool geplaatst.

1. Bureau Extern werft stageplaatsen en stuurt een conceptindeling naar de stagecoördinator van ArtEZ, rekening houdend met de wensen van studenten.
2. De stagecoördinator maakt de indeling af; zo nodig worden plaatsen in overleg met studenten nog geruild.
3. De definitieve indeling gaat naar Bureau Extern, dat de scholen en opleidingscoördinatoren informeert.
4. Een week later nemen de studenten contact op met hun school. Een toegewezen stageplaats kan de student niet meer teruggeven.

- Een enkele reis van maximaal 1,5 uur (vanaf het dichtstbijzijnde station van de woonplaats) behoort tot de mogelijkheden; bij een reistijd van meer dan 1 uur mag de student in overleg met het tweede lesuur beginnen.
- In jaar 1 tot en met 3 regelen studenten hun stage in principe niet zelf; voor de stage in jaar 4 mag dat wel. Voor een school buiten het bestand van Bureau Extern wordt een ArtEZ-stagecontract ingevuld.
- Een student loopt tijdens de opleiding hooguit één keer stage op de eigen vroegere school of op de eigen werkplek.
- De school kan vragen om een kopie van het paspoort, een verklaring omtrent gedrag (VOG) en een belastingverklaring. De student regelt deze formaliteiten vóór de start van de stage.

2.2 Communicatie over de stage

Voorbereiding. In de lessen vakdidactiek maakt de student een concept-stageplan, dat in de eerste stageweek naar de stagebegeleider van ArtEZ (de instituutsopleider, io) gaat. Na het kennismakingsgesprek op school worden de leerdoelen uitgewerkt in leeractiviteiten; het goedgekeurde stageplan is het startdocument voor de begeleiding door de werkplekbegeleider (wpb). Het stageplan is een groeidocument.

Tijdens de stage. De wpb, het begeleidingsteam van de school en de io hebben periodiek contact. De io bezoekt de stageplek één tot twee keer, vaak in combinatie met een lesbezoek. Verloopt de stage niet zoals verwacht, dan overleggen wpb, begeleidingsteam en io zo snel mogelijk met de student.

3 / Overzicht stagevormen DBKV

De precieze stageperiodes per studiejaar staan in de jaarplanning van Bureau Extern. Op donderdag volgen de studenten onderwijs op de opleiding; dat is ook de terugkomdag in de eindfase.

Stage	Omvang	Hoofddoel	Lessen / groep	Begeleiding
Basisstage 1 propedeuse	voltijd 9 weken, 2 dagen per week; deeltijd 9 weken, 1 dag per week	Oriëntatie op het onderwijs, het beroep van leraar en het beeldend vak; oefenen in begeleid lesgeven	ca. 30 (deel)lessen; tweetallen	wpb ca. 20 uur per duo; io één bezoek (tussenevaluatie)
Basisstage 2 jaar 2	voltijd 13 weken, 2 dagen per week; deeltijd 16 weken, 1 dag per week	Begeleid lesgeven met nadruk op doorlopende leerlijnen, zoveel mogelijk in de eerste- en tweedegraads onderwijsgebieden	40-45 lessen per student; tweetallen	wpb 30 uur; io één bezoek
Verdiepende stage jaar 3	voltijd 14 weken, 2 dagen per week; deeltijd 16 weken, 1 dag per week	Begeleid lesgeven; als leerplanontwikkelaar eigen visie en ideeën uitproberen; nadruk op bovenbouw / CKV	40-45 lessen; duo of individueel	wpb 30 uur per duo; io één bezoek
Begeleide eindstage jaar 4 (keuze)	18 weken, 2 dagen per week (bij 15 EC)	Functioneren als zelfstandig docent	90-100 lessen; individueel	wpb 30 uur; twee begeleidingsgesprekken per week; io één bezoek
Lio-stage jaar 4 (keuze)	lint: 40 weken, 2 dagen per week; blok: 20 weken, 4 dagen per week	Functioneren als zelfstandig docent, aangesteld met een leerarbeidsovereenkomst	eigen lessen en taken als beginnend docent	wpb en begeleidingsteam; io; terugkomdag op donderdag

4 / Uitgangspunten bij het opleiden

4.1 Competentiegericht opleiden

Het curriculum van DBKV is competentiegericht. De opleiding hanteert vijf competenties: **artistiek**, **pedagogisch en didactisch**, **interpersoonlijk**, **omgevingsgericht** en **kritisch-reflectief en onderzoekend** competent. Elke competentie kent gedragsindicatoren met een niveau per fase (propedeuse, middenfase, eindfase); de evaluatieformulieren van de stages volgen deze niveaus.

4.2 Het begeleidingssysteem

ArtEZ maakt geen deel uit van een partnerschap: de school bekostigt de stages uit haar lumpsumfinanciering en de wpb krijgt daaruit uren voor de begeleiding. De io speelt daardoor een grotere rol in de begeleiding dan bij de HAN-opleidingen. De wpb verzorgt de eerstelijnsbegeleiding en is

verantwoordelijk voor de kwaliteit van begeleiding en beoordeling; het begeleidingsteam van de school verzorgt de tweedelijnsbegeleiding. De io bekrachtigt de beoordeling.

5 / Basisstage 1

Basisstage 1 heeft als kern de oriëntatie op het onderwijs, het beroep van docent en het beeldend vak: «Is het onderwijs iets voor mij, en ben ik iets voor het onderwijs?» De student kijkt niet alleen mee, maar verzorgt zelf lesonderdelen, van lesopzet tot klassenmanagement. Aan het eind voeren wpb en student een evaluatiegesprek over die twee vragen.

6 / Basisstage 2 & Verdiepende stage

In de hoofdfase geeft de student begeleid les, met nadruk op doorlopende leerlijnen. In de verdiepende stage gaat de student daarnaast als leerplanontwikkelaar aan de slag en probeert hij zijn eigen visie en ideeën uit in de eigen lessen, met nadruk op de bovenbouw en CKV.

7 / Zelfstandige eindstage (lio) en begeleide eindstage

In de eindfase kiest de student voor het binnenschoolse of het buitenschoolse werkveld. Binnenschools is er de keuze tussen de zelfstandige eindstage (lio-stage) en een begeleide eindstage van 10, 15 of 20 EC. Vierdejaars zijn toelaatbaar wanneer zij de eerste drie jaar van de opleiding positief hebben afgesloten.

- **Begeleide eindstage:** lesgeven, een hele klas begeleiden bij een serie lessen of onderwijsactiviteiten, en leerarrangementen met activerende werkvormen ontwerpen en uitvoeren. De student loopt als enkeling stage; de instituutsdag is een verplicht onderdeel.
- **Lio-stage:** aan de lio-stage worden dezelfde eisen gesteld als bij andere opleidingen. De lio wordt in de regel aangesteld als leraar in opleiding volgens de cao, krijgt de taken van een beginnend docent en wordt door leerlingen gezien als docent.

Bijlagen

Richtlijnen voor het stageplan

Het stageplan bevat de leerdoelen van de student, gekoppeld aan de DBKV-competenties op het niveau van de fase, met de leeractiviteiten op de stageschool, de afspraken over begeleiding en een planning.

Stageverslag en stagedossier

De student legt de ontwikkeling tijdens de stage vast in een stageverslag en een stagedossier, met bewijsstukken van de uitgevoerde lessen en activiteiten en de reflectie daarop.

Beoordelen en evalueren

De beoordelingsformulieren voor de stages staan op de website van Bureau Extern. De wpb beoordeelt; de io bekrachtigt de beoordeling.

Afkortingen

CKV	culturele en kunstzinnige vorming
DBKV	Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
EC	European Credit (studiepunt)
io	instituutsopleider (stagebegeleider van ArtEZ)
KUO	kunstonderwijs
lio	leraar in opleiding
VOG	verklaring omtrent gedrag
wpb	werkplekbegeleider